

Malo je bilo porodica koje su imale tu privilegiju da jednim pogledom mogu obuhvatiti Petrovaradinsku tvrđavu i Novi Sad, ispijajući odlično vino iz vlastitih podruma u društvu evropske aristokratije. To je pošlo za rukom porodicama Marcibanji, a potom Karačonji, koje su tokom XVIII I XIX veka bile zaslužne za izgradnju

veleplepnog dvorca i parka, kao i za razvoj čitave Sremske Kamenice. U Sremsku Kamenicu je septembra 1758.godine došao Ištvan Marcibanji (Lerinc Ištvan iz porodice Puho Marcibanji Livius poreklom iz Čoke), da preuzme vlasništvo nad Kamenicom od generala barona Ifelina. Grof Marcibanji je bio savetnik Marije Terezije, a dolazak u Kamenicu bio je motivisan željom da unapredi vinarstvo u Sremu. Već sledeće godine zasnovao je porodični majur. Dvorac je gradio u etapama od 1790. do 1811. godine. Sredinom tridesetih godina XIX veka, devojka iz porodice Marcibanji, Marija udala se za grofa Gvida Karačonjija, koji je u miraz dobio kameničko vlastelinstvo sa dvorcem. Novi vlasnici dvorca, porodica Karačonji, su osim ovog, imali još trinaest imanja po Bačkoj, Banatu i Mađarskoj, a u Budimu veliki porodični dvorac, gde su se zadržavali većim delom godine. U Sremsku Kamenicu su dolazili samo leti i to za vreme berbe grožđa. Tada su u dvorcu održavani veliki prijemi i balovi. Da bi opravdao svoj društveni status, grof Karačonji se bacio na obnovu dvorca angažujući najveće autoritete iz oblasti arhitekture i graditeljstva. Izvršena je rekonstrukcija i dogradnja zdanja koje je, tako obnovljeno, poprimilo izgled reprezentativne spratne građevine u klasicističkom stilu, ukratko, izgled koji je zadržao do danas. Uporedo sa njegovom izgradnjom uređen je i park po ugledu na engleske pejzažne parkove, o čemu svedoči uklesana godina (1834.) na kamenoj skulpturi "Sfinga". Park se prostirao na 28 hektara, a u njemu su bile zasađene retke vrste parkovnog drveća prikupljene iz celog sveta. Bio je ukrašen skulpturama i cvetnim žardinjerama. Imao je pešačke staze i staze za jahanje, kamene klupe, česme i veštačko jezero sa ribama. Ostaci nekadašnjeg vrta i umetničkih dela vidljivi su i danas. Najupečatljivija je skulptura "Pet glava" postavljena na "Brežuljku ljubavi", kako su ga vlasnici zvali. Prateći ekonomski objekti, locirani ispred dvorca prema Dunavu, izgrađeni su 1850.godine. Njih su, između ostalog činile, Kamelienhaus – kuća za gajenje kamelija, konjušarnica, spremište za lađe... Danas je to stambeni prostor koji je skoro sasvim izgubio autentičnost. Poslednji vlasnik dvorca iz porodice Karačonji bio je mlađi Gvidov sin Eugen u čijem vlasništvu ostaje do 1918.godine. Vlasnički odnosi nad dvorcem u prvoj godini posle Prvog svetskog rata nisu sasvim razjašnjeni, ali se kao vlasnik već sledeće godine javlja država. Početkom 1919.godine dvorac je bio adaptiran i u njega je smešten Dom ratne siročadi, koji je pomogao Amerikanac Džon Frotingam (John Frothingham). Domom je upravljala Darinka Grujić-Radović. Dom je 1927. godine prestao da prima nove pitomce.

Sledeće godine u njemu je organizovana Domaćička škola, da bi deset godina kasnije tu bila smeštena Zadružna škola. Za vreme Drugog svetskog rata u dvorcu su boravile izbeglice iz Primorja, pa vojska, da bi 1956.godine prostorije dvorca koristila Srednja hortikultura škola. Jedno vreme prostrana Svečana dvorana dvorca bila je u funkciji bioskopske sale. Danas je Dvorac u privremenom vlasništvu JVP "Vode Vojvodine"(zakup na 99 godina ističe 2050.god) i u njemu je smešten Dokumentacioni centar "Nikola Mirkov" i Republički hidrometeorološki zavod. O dvorcu Marcibanji-Karačonji iz vremena kada su ga plemićke porodice napustile i kada su se oko njega ispredale razne sudbine, vrlo se malo zna i gotovo ništa nije napisano. Na ulazu u dvorac nalazi se spomen ploča na kojoj piše da je zdanje podigla porodica Marcibanji de Puho. Nigde nije obeleženo teško i humano vreme posle Prvog svetskog rata, siromašno i neizvesnost, kada su se ljudi brinuli jedni o drugima. Možda je ovo priča vredna pažnje da se propušteno ispravi i otrgne od zaborava.